

Dokumentacja złożona do konkursu na kuratorski projekt wystawy
w Pawilonie Polskim na 15. Międzynarodowej Wystawie Architektury
W Wenecji w 2016 roku.

Architekci: Małgorzata Kuciewicz i Simone De Iacobis (Centrala),
Edwin Gardner i Christiaan Fruneaux (Monnik)

Tytuł: Thick Space

Kurator: Sarmen Beglarian

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 15. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2016 ROKU

Przestrzeń jest kluczowa dla architektonicznego imaginarium. Ta tajemnicza, przezroczysta i nieuchwytna esencja staje się widoczna dopiero wówczas, kiedy kształtują ją twarde i namacalne powierzchnie. Chociaż przestrzeń przepływa nam między palcami i wymyka się widzeniu, nie jest pusta, posiada określoną zawartość.

Porusza się, drży i nasycza. Jej elektromagnetyczne częstotliwości pulsują informacją. Pyłki, nasiona i zarodniki niesione prądami powietrza, poszukują żyznych miejsc do lądowania. Ptaki orientują się według gwiazd lub ziemskiego pola magnetycznego. My oddychamy powietrzem, by żyć. Naszymi pragnieniami sterują feromony. Podczas gdy grawitacja uziemia nas i całe nasze otoczenie.

Przestrzeń – a przede wszystkim jej zawartość – to nasze mieszkanie. Habitatem nas wszystkich jest cienka warstwa gazów, którą grawitacja przyciska do powierzchni globu. Rozciągłość współdzielona przez wszystkich ludzi. Przestrzeń, która stworzyła samą siebie przed miliardami lat, wychwytyując węgiel z atmosfery i wydalając tlen.

Dzisiaj każdy z nas wpływa mimowolnie na projektowanie i zagęszczanie się tej przestrzeni. Uprzemysłowiliśmy powietrze i zurbanizowaliśmy spektrum elektromagnetyczne. Sztuczne światła postępu prześwietlają nam gwiazdy, warstwa betonu i asfaltu podgrzewa nasze miasta, a pyły wyrzucane przez kominy gromadzą się w naszych płucach. Polska ma najbardziej zanieczyszczone powietrze ze wszystkich krajów Unii Europejskiej. Dwa i pół miliona Polaków cierpi na choroby płuc. Na południu kraju sytuacja jest szczególnie trudna; w Krakowie poziom toksycznych pyłów zawieszonych PM10 przekracza dopuszczalne maksimum przez 150 dni w roku. Miasta czasami wytwarzają przestrzeń tak zagęszczoną, że bywa szkodliwa dla życia w ogóle.

Granice lepszej przyszłości wyznacza to, jak wyobrażamy sobie samą przestrzeń. Chcąc poprawić ludzką kondycję, nie możemy postrzegać siebie jako czegoś osobnego wobec świata. Kultura i natura nie są oddzielnymi wymiarami; są głąboko powiązane. Idea przestrzeni zagęszczonej jest odzwierciedleniem takiego podejścia. Los ludzkości nie jest oddzielny od przestrzeni, którą zamieszkujemy. Celem niniejszego projektu jest pobudzenie wyobraźni i stworzenie wizji miast, które dosłownie wytwarzają, wzbogacają i ożywiają przestrzeń wokół nas. Miasta mogłyby produkować przestrzeń gęstą, ale która wciąż ukazuje potęgę Drogi Mlecznej i daje schronienie wspólnocie życia. Oprócz tworzenia dóbr, kultury i wymiany handlowej, miasta muszą stać się generatorami biosfery. Trzeba uwolnić się z okowów kartezyjańskiego myślenia i stać się równorzędnym uczestnikiem tego, co Bruno Latour nazywa parlamentem rzeczy

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 15. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2016 ROKU

Tondo – dynamiczne przedstawienie zagęszczenia przestrzeni

System wizualizujący zjawiska przepływu oraz zmiany gęstości powietrza występujące pod wpływem temperatury i ruchu. Widzowie mogą doświadczyć to co zazwyczaj jest niedostępne zmysłom np. prądy konwekcyjne wywoływane ciepłem człowieka, falę uderzeniową własnego kłaśnięcia, termiczne turbulencje wokół schłodzonych napojów czy rozgrzanych urządzeń elektronicznych. Mogą wejść w interakcję z tymi zjawiskami oraz zobaczyć, jak bez przerwy wpływają na jakość przestrzeni wokół innych ludzi.

System optyczny wykorzystuje metodę fotografii „smugowej”, wynalezioną przez Augusta Teoplera i udoskonaloną przez ostatnie 150 lat. 1 Elementy optyczne to okrągłe tło refleksyjne (zwierciadło sferyczne lub siatka rastrowa z folii odbłaskowej), oświetlenie równoległymi wiązkami światła bocznego, kamera rejestrująca, element odcinający: tzw. „nóż Foucaulta” lub filtry optyczne przesłaniające wiązki odbite od zwierciadła w miejscu ich skupienia. Oś optyczna przebiega poprzecznie do pawilonu. System optyczny dysponujący efektywnym polem obrazowym o rozmiarach ϕ 2,5 m w czasie rzeczywistym ukazuje zjawiska przepływu na okrągłym, lewitującym ekranie. Ściany i podłoga pawilonu są zunifikowane kolorystycznie, podłoga pokryta jest dodatkowo lekko refleksyjną warstwą z wkłęśnięciem w polu obrazowym.

Oculus - podświetlenie wycinka przestrzeni zagęszczonej ujętego w ramę mapy objaśniającej

Zbiór informacji w postaci poziomego pierścienia kołowego ϕ 4,30 / 3,90 m, h - 0,2 m umieszczonego pod okrągłym świetlikiem. Pozostała część okna dachowego wytłumiona jest membraną przepuszczającą światło na poziomie 40%. Kłasy z ilustrowanych informacji wydrukowane są na kilkunastu warstwach folii oraz transparentnego plastiku, co daje efekt lewitującej przestrzennej mapy zagadnień i pojęć opisującej wnętrze ringu, wypełnione przestrzenią zagęszczoną. Mapa zorganizowana jest koncentrycznie i oparta jest o pięć kategorii: Obserwowanie – Nawigacja, Czytanie – Informacja, Czucie – Klimat, Oddychanie – Metabolizm, Zależność – Biotop.

Zapoznanie się z informacjami można rozpocząć w dowolnym miejscu na obwodzie pierścienia. Po tym spersonalizowanym doświadczeniu i wyjściu z pawilonu zwiedzający mają szansę obserwować niekończące się rozszerzenie ekspozycji.

Glosariusz Przestrzeni Zagęszczonej – zawartość ilustrowanej mapy pojęć z opisami oraz cytatami, spis treści

Obserwowanie – Nawigacja

Ciała niebieskie, Feromony, Pole magnetyczne, Pot, GPS, Postrzeganie pozazmysłowe, Magnetorecepcja, Węch, Gołąb pocztowy, Rekin, Węgorz elektryczny, Dźwięk, Lśnienie Nieba, Skala Bortle'a

Czytanie – Informacja

Maszt GSM, Śluz powietrzna, Prognozowanie pogody, Cyklogeneza, Patrzenie na gwiazdy, RFID, Wi-Fi, 'Niewidzialne Habitaty'

Czucie – Klimat

Pogoda, Smog, Pył, PM10, Miejska wyspa ciepła, Klimatyzacja, Syndrom chorego budynku, Chmura azbestowa, Przeciągi (przy wieżowcach i w metrze), Miejskie korytarze powietrzne, Aerozole przemysłowe, Miejski wąwóz, Fale uderzeniowe (lotnicze, medyczne), Promieniowanie, Burza słoneczna, Ultrafiolet, Gazy Ciepłarniane

Oddychanie – Metabolizm

Atmosfera, Wdech – wydech, Życie – drzewa – itd., Sztuczne światło, Melatonina, Zegar biologiczny, Rytm dobowy, Światłoterapia, Fotosynteza, Oddychanie, Natlenienie, Entropia, Fitoremediacja, Jodyna, Nocne Miasto

Zależność – Biotop

Roztocza, Bakterie, Alergia, Pyłek, Pustynnienie, Wilgotność, Miejska bioróżnorodność, Zarodniki grzybów, (Miasta grzybowe), Mikroplastyka, Asfalt porowaty, Aeroplankton, biorozpad, Mykotoksyny, Re-Terraforming Miast

Przestrzeń Zagęszczona – Książka

Celem niniejszej książki jest wprowadzenie koncepcji Przestrzeni Zagęszczonej jako nowego rodzaju wyobraźni architektonicznej. By to osiągnąć, musimy stworzyć wstępny kanon Przestrzeni Zagęszczonej. Jaka jest jej historia? Jakiej odmiany? Zachowania? Początki? Jak wygląda, jaka jest w dotyku? I jak możemy nią manipulować?

Celem nie jest stworzenie wyczerpującej i wszechstronnej rozprawy na temat Przestrzeni Zagęszczonej, lecz zainicjowanie debaty. Książka powinna wyznaczać nowe horyzonty, nowe potencjalne punkty dojścia, jednocześnie inspirując do rozwijania i krytycznego omawiania podnoszonych kwestii.

Misję książki wyobrażamy sobie zatem następująco: zinwentaryzować to, co wiemy na temat Przestrzeni Zagęszczonej opisać konsekwencje światopoglądu opartego na jej koncepcji i stworzyć program odnośnego projektowania.

Część I – Inwentaryzacja / Mapowanie

Wstęp „*Jak architektura kształtuje przestrzeń i jej zawartość*” – kurator, zespół badawczy

Esej „*Historia przestrzeni w architekturze*” – kurator, zespół badawczy Glosariusz /zawartość mapy Przestrzeni Zagęszczonej prezentowanej w pawilonie

Historie i przyszłości przestrzeni:

Od katastrofy tlenowej do zmiany klimatycznej / Początki ziemskiej atmosfery

Od drzewa do strychu / Człowiek i jego współewolucja z biotopem

Od flogistonu do piany kwantowej / Teorie gęstej przestrzeni od dawna do dzisiaj

Od patrzenia w gwiazdy do obserwacji chmur / Odczytywanie gęstej przestrzeni

Od londyńskiej mgły do pekińskiego kaszlu / Jak uprzemysłowiliśmy przestrzeń

Od gołębników do wież wentylacyjnych / Architektura i urbanistyka przestrzeni zagęszczonej

Od łaźni do chorych budynków / Gęsta przestrzeń wewnątrz architektonicznych

Od Ziemi do Marsa / Terraformowanie nas samych ku cywilizacji wieloplanetarnej

Część II – Wgląd / Eseje

Człowiek, przestrzeń i parlament rzeczy – zespół badawczy

Słoń w składzie architektonicznym – zespół badawczy

Powietrze, niespokojny kształticiel świata – William Bryant Logan

Duchy spektrum – Iwona Kurz Przestrzeń wędrująca w czasie: – Barbara Janińska

Klątwa Jagiellończyków i mikroby

Część III – Program / Manifest

Przestrzeń, ostateczna granica – zespół badawczy

Dodatkowe wydarzenia

Koncerty na Theremin – instrument muzyczny z grupy elektrofonów skonstruowany przez rosyjskiego fizyka i wynalazcę Lwa Termena w 1928 roku, który używa ruchów ciała ludzkiego w polu elektromagnetycznym jako zasady tworzenia i modulowania dźwięku. Większość ścieżek dźwiękowych filmów s-f wykorzystuje dźwięki thereminu. Poza dniami koncertów instrument będzie stał w przedsionku pawilonu i pozwalał zwiedzającym nacieszyć się interakcją z polem elektromagnetycznym.

STRESZCZENIE SCENARIUSZA WYSTAWY

Tondo – dynamiczne przedstawienie zagęszczenia przestrzeni

System wizualizujący zjawiska przepływu oraz zmiany gęstości powietrza występujące pod wpływem temperatury i ruchu. Widzowie mogą doświadczyć to co zazwyczaj jest niedostępne zmysłom np. prądy konwekcyjne wywoływane ciepłem człowieka, falę uderzeniową własnego kłaśnięcia, termiczne turbulencje wokół schłodzonych napojów czy rozgrzanych urządzeń elektronicznych. Mogą wejść w interakcję z tymi zjawiskami oraz zobaczyć, jak bez przerwy wpływają na jakość przestrzeni wokół innych ludzi.

Oculus – podświetlenie wycinka przestrzeni zagęszczonej ujętego w ramę mapy objaśniającej

Zbiór informacji w postaci poziomego pierścienia kołowego umieszczonego pod okrągłym świetlikiem. Klastry zilustrowanych informacji wydrukowane są na kilkunastu warstwach folii oraz transparentnego plastyku, co daje efekt lewitującej przestrzennej mapy zagadnień i pojęć opisującej wewnątrz ringu, wypełnione przestrzenią zagęszczoną. Mapa zorganizowana jest koncentrycznie i oparta jest o pięć kategorii: Obserwowanie – Nawigacja, Czytanie – Informacja, Czucie – Klimat, Oddychanie – Metabolizm, Zależność – Biotop.

Zapoznavanie się z informacjami można rozpocząć w dowolnym miejscu na obwodzie pierścienia. Po tym spersonalizowanym doświadczeniu i wyjściu z pawilonu zwiedzający mają szanse obserwować niekończące się rozszerzenie ekspozycji.

Glosariusz Przestrzeni Zagęszczonej – zawartość ilustrowanej mapy pojęć z opisami oraz cytatami, spis treści:

Obserwowanie – Nawigacja

Ciała niebieskie, Feromony, Pole magnetyczne, Pot, GPS, Postrzeganie pozazmysłowe, Magnetorecepcja, Węch, Gołąb pocztowy, Rekin, Węgorz elektryczny, Dźwięk, Lśnienie Nieba, Skala Bortle'a (zanieczyszczenie światłem)

Czytanie – Informacja

Maszt GSM, Śluza powietrzna, Prognozowanie pogody, Cyklogeneza, Patrzenie na gwiazdy, RFID, Wi-Fi, Niewidoczne Habitaty

Czucie – Klimat

Pogoda, Smog, Pył, PM10, Miejska wyspa ciepła, Klimatyzacja, Syndrom chorego budynku, Chmura azbestowa, Przeciągi (przy wieżowcach i w metrze), Miejskie korytarze powietrzne, Aerozole przemysłowe, Miejski wąwóz, Fale uderzeniowe (lotnicze, medyczne), Promieniowanie, Burza słoneczna, Ultrafiolet, Gazy Cieplarniane

Oddychanie – Metabolizm

Atmosfera, Wdech – wydech, Życie – drzewa – itd., Sztuczne światło, Melatonina, Zegar biologiczny, Rytm dobowy, Światłoterapia, Fotosynteza, Oddychanie, Natlenienie, Entropia, Fitoremedjacja, Jodyna, Nocne Miasto

Zależność – Biotop

Roztocza, Bakterie, Alergia, Pyłek, Pustynnienie, Wilgotność, Miejska bioróżnorodność, Zarodniki grzybów, (Miasta grzybowe), Mikroplastyka, Asfalt porowaty, Aeroplankton, biorozpad, Mykotoksyny, Re-Terraformowanie Miast

